

Een winterbloeier die niet tegen een echte winter kan

Brem kent iedereen. Een middelgrote struik, groene takken, veel gele bloemen. Ook voor de onbekende gaspeldoorn gaat deze beschrijving op. De bloemen van beide struiken zijn even geel, ze zijn net dubbelgangers. Maar de gaspeldoorn bloeit nu volop, op bloeiende brem moeten we nog even wachten.

Als je niet weet of de struik een brem of een gaspeldoorn is probeer dan met je blote handen een tak te plukken. Bij de gaspeldoorn doe je dat maar één keer. Die zit, zoals de naam al aangeeft, vol doorns, vertakt en groen.

Gaspeldoorn, een mooie naam. De naam 'gaspel' is oud Nederlands voor gesp. De doorns lijken inderdaad bruikbaar te zijn als gesp.

De doorns vormen de onaantrekkelijke kant van deze struik. De aantrekkelijke kant is de bloei. Mits het niet vriest kan die bloeien van november tot mei. Maar zelfs in de andere maanden zijn vaak wat bloemen aanwezig. De hoofdbloei is van einde winter tot in april. Dan is de struik beladen met gele bloemen, die heerlijk naar kokos geuren. In de winter bloeien meestal ook enkele tot vele struiken. Niet zo rijk als in de lente, maar toch met aardig wat bloemen.

Mocht het dan gaan vriezen leggen de bloemen het loodje. De gaspeldoorn is dus eigenlijk een winterbloeier die niet tegen een echte winter kan. Mocht het langdurig gaan vriezen leggen niet alleen de bloemen het loodje, maar ook het grootste deel van de struik. Geen nood, later dat jaar schieten vaak nieuwe takken laag uit de stam of wortels op.

De gaspeldoorn is een Atlantische struik. Langs ruige kusten hoort hij thuis. In stoere Keltische gebieden als Bretagne, Cornwall, Schotland en Ierland groeit hij volop. Daar vriest het nauwelijks. Hier komt hij in het wild in de duinen en heide voor. In Leiderdorp op de opgang naar de fiets- en voetgangersbrug over de A4, pal tegenover het gemeentehuis.

Een Engels gezegde luidt: *"When gorse is out of bloom, kissing is out of season"*. 'Gorse' is de Engelse naam voor gaspeldoorn. Dit gezegde geeft aan dat kussen pas uit de mode is als de gaspeldoorn niet meer bloeit. Laat de gaspeldoorn nu bijna altijd bloeien! Een geheugensteun. Zouden burgemeester en wethouders in het tegenovergelegen gemeentehuis zelf gaspeldoorns op de opgang hebben laten planten? Of vonden ambtenaren dat er meer gezoend mocht worden?

Nu bloeien de gaspeldoorns op de opgang. Uitgebloeid vormen ze eerst groene, later zwarte peulen. Als die rijp zijn en de zon schijnt blijf dan eens wachten bij de struik. Er is explosiegevaar. Grote kans dat je peulen hoort openspringen. Ze verspreiden zo de zaden. Niet ver, maar aan elk zaad zit een voedselrijk stukje dat mieren lekker vinden: het 'mierenbrood'. De mieren slepen de zaden naar hun nest en helpen de gaspeldoorn zo bij de verspreiding. Kan ook elders gezoend worden!

Tekst en foto Ton Gordijn